

**Podsumowanie II etapu
warsztatów strategicznych przeprowadzonych
zgodnie z umową nr SF.271.15.2019
z dnia
18 października 2019 roku
zawartą z firmą
Geoprofit Wojciech Dziemianowicz
ul. Wiązana 26F, 04-680 Warszawa
(część II)**

Wstęp

13 października 2020 roku zostały zorganizowane warsztaty online (w podziale na dwie grupy) poświęcone pracy nad celami do Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna. W spotkaniu brali udział radni oraz przedstawiciele władz gmin należących do MOF. Celem spotkania było przedyskutowanie kierunków działań rozwoju obszaru oraz odpowiadających im projektów. Uporządkowany materiał w podziale na dziewięć obszarów (transport, środowisko, usługi, infrastruktura, edukacja, przestrzeń, promocja, aktywizacja i biznes) został przedstawiony poniżej w formie haseł i wypowiedzi ze spotkań. Poszczególne obszary zawierają poruszone przez uczestników wątki oraz zaproponowane rozwiązania.

1. OBSZAR: TRANSPORT

Kierunek: Rozwój innowacji transportowych

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sprecyzować rodzaj innowacji (innowacje techniczne/organizacyjne/inne?) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Propozycja kolei ponad poziomem terenu. ✓ Ekologiczne pojazdy (prąd, gaz).

Kierunek: Rozwinięcie parkingów P&R

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Czy parkingi są przydatne? Budowa może się nie opłacać ze względu na pokonywane odległości. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Odległości nie mają znaczenia, jeśli jakość jest dobra. Ważny jest czas oraz sprawność komunikacji.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Propozycja lokalizacji P&R. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa parkingu przy cmentarzu komunalnym Dywity.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizowane projekty muszą zwiększyć mobilność mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zmniejszenie emisyjności przez budowę systemu komunikacji powiązanej Olsztyn-okolice.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promowanie alternatywnych form transportu, np. bike&ride. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa ścieżek rowerowych oraz parkingów bike&ride.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bezpieczeństwo parkingów. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Parkingi P&R z zapewnioną ochroną.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wspólny bilet vs instytucjonalność. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bilet obejmujący całą strefę komunikacji MOF ✓ Wziąć przykład z Kolei Mazowieckich? Przewozy należące do samorządu, nie do spółki.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oczekiwanie budowy w stosunku do miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> -
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kompleksowość rozwiązań/cena. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sprawna komunikacja zbiorowa (system P&R jako podelement) ✓ Zwiększona częstotliwość autobusów ✓ Parkingi Bike&Ride ✓ Ścieżki rowerowe (rowery, hulajnogi)

✓ Dynamicznie rozwijają się gminy podolsztyńskie, tworzone są miejsca pracy poza miastem. Coraz więcej ludzi dojeżdża poza Olsztyn.	✓ Parkingi muszą być do tego dostosowane (P&R w dwie strony).

Kierunek: Bezpieczeństwo komunikacyjne

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Zła jakość nawierzchni wpływa na bezpieczeństwo.	✓ Poprawienie jakości nawierzchni dróg.
✓ Budowa systemu obsługi terenów aktywności gospodarczej.	-
✓ Bezpieczeństwo dzieci.	✓ Wyłączanie ulic przyszkolnych z ruchu w określonych godzinach. ✓ Zatoczki typu kiss&ride przy szkołach (adaptacja istniejącej infrastruktury)
✓ Jakość dróg poprawia się, cały czas trwają budowy.	-
✓ Wiele czynników wpływających na bezpieczeństwo drogowe jest poza mocą władz (np. podzielność uwagi kierowców).	-
✓ Poprawa świadomości kierowców.	-
✓ Poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.	✓ Tworzenie ciągów pieszo-rowerowych ✓ Ograniczanie komunikacji tradycyjnej

Kierunek: Sprawna komunikacja zbiorowa w MOF

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Budowa/rozwój kolei metropolitalnej.	✓ Skopiowanie rozwiązań wykorzystywanych w innych miastach.
✓ Budowa parkingów park&ride oraz zatoczek kiss&ride.	✓ (w opisie kierunku Parkingi P&R)
✓ Sposób na zachęcenie pasażerów do aktywniejszego korzystania z komunikacji zbiorowej.	✓ Inwestowanie w nowe pojazdy.
✓ Sprawna komunikacja pogłębi poczucie przynależności do MOF.	✓ Propozycja skupienia się na zbudowaniu połączeń gmin z miastem, mniej ze sobą.
✓ Problemy na większą skalę: <ul style="list-style-type: none"> • finansowanie, • przeciążenie godzinowe, • rozliczanie kosztów transportu, • obecnie finansowanie transportu poza miejskiego jest głównie ze strony gmin, 	-

- zaangażowanie instytucji powiatowych i wojewódzkich?

✓ Dobry transport zapewnia konkurencyjność. -

Kierunek: Zwiększenie nacisku na ekotransport

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Zapotrzebowanie na bezpieczne ciągi komunikacyjne dla rowerzystów.	✓ Dobrze rozwinięte, specjalnie oznaczone ścieżki rowerowe.
✓ Być może jest to problem do rozwiązania w skali krajowej/międzynarodowej.	✓ Jako MOF może to być niekoniecznie priorytetem i/lub niemożliwe na tę skalę.

2. OBSZAR: ŚRODOWISKO

Kierunek: Rozwój OZE

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Fotowoltaika stanowi potencjalne zagrożenie ze względu na przestarzałą infrastrukturę przesyłowo-energetyczną.	-
✓ Niespełnienie oczekiwań/potrzeb mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promocja rozwiązań wewnątrz MOF ✓ Poszukiwanie fachowców ✓ Tworzenie rozwiązań przyszłościowych
✓ Na terenie MOF rozwija się fotowoltaika.	-

Kierunek: Ochrona i zagospodarowanie przestrzeni środowiska przyrodniczego

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Warmia to jeziora. Niestety spada ich jakość przyrodnicza. Coraz bardziej ogranicza się do nich dostęp.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Program rewitalizacji/rekultywacji/ochrony jezior – wspólna polityka lub program ochrony. ✓ Wspólny postulat/program zmian w prawie odnośnie gospodarowania/władztwa nad wodami – nie tylko na skalę regionu, ale nawet kraju.
✓ Problem budownictwa i deweloperów.	-
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zawłaszczanie przestrzeni przez deweloperów. ✓ Spadek jakości akwenów, brak ryb w jeziorach. 	-
✓ Problem turystyki oraz promocji – brak możliwości promocji, brak ryb.	✓ Dobrym początkiem będzie inwentaryzacja zasobów.
✓ Stworzenie studium kierunków rozwoju dla MOF.	✓ Stworzenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej (spójny obraz całego MOF i pokazanie osi rozwojowej od budownictwa po

	usługi oraz sieć komunikacyjną tworzące połączenie między tymi zespołami).
	✓ Określenie/uświadomienie form ochrony.
✓ Łączenie ochrony środowiska z edukacją.	✓ Propozycja stworzenia ścieżek edukacyjnych.
✓ Gospodarka odpadami.	-

Kierunek: Adaptacja do zmian klimatu

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Jako MOF nie ma powodu do wprowadzania konkretnych działań w tak małej skali.	✓ Raczej to jest coś co wynika z innych zadań.

Kierunek: Bioróżnorodność

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
Wyniknie w ramach gospodarowania zielenią	-

Kierunek: Gospodarka wodna

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Bogactwo terenów wodnych na terenie.	-
✓ Trzeba zadbać o czystość wód.	✓ Propozycja ochrony wód poprzez budowanie sieci kanalizacyjnych poza Olsztynem.

3. OBSZAR: USŁUGI

Kierunek: Ożywienie sektora kultury i wsparcie lokalnych artystów

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Samorząd województwa ma największe ośrodki kulturalne – teatr, filharmonia, biblioteka wojewódzka.	✓ Wykorzystywanie istniejących instytucji, wsparcie instytucji kluczowych.
✓ GOKi mają potencjał, ale nie ma tam aktywności.	✓ Organizowanie wyjazdów w teren do mniejszych ośrodków (potrzebne jest wsparcie finansowe)
✓ Potrzeba dotarcia do szerokiego odbiorcy.	✓ Budowanie cykliczności wydarzeń.
✓ Potencjał teatru lalek – potrzebne jest dofinansowanie lub nowe miejsce działalności.	✓ Organizowanie warsztatów muzycznych i teatralnych prowadzonych przez muzyków czy aktorów w szkołach/ GOKach.
✓ Obecnie głównie miasto Olsztyn prowadzi wydarzenia sportowe i kulturalne.	✓ Programy edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, włączenie w ofertę osób starszych.
✓ Trzeba pamiętać o dzieciach, ale też o seniorach.	✓ Zachęcanie lokalnych artystów oraz ośrodków do działania wpływa pozytywnie na wiązanie

	społeczności lokalnej ze „swoimi” instytucjami. Zachęca to do wspierania sztuki.
✓ Kultura w pandemii przeszła do Internetu – wprowadzanie elementów online.	✓ Mapa miejsc dostępnych do organizacji wydarzeń dla instytucji kulturalnych. ✓ Stworzenie wspólnego programu imprez kulturalnych dla całego MOF.

Kierunek: Rozwój e-usług

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Rozwój usług przez urzędy napotyka się z barierą finansową.	
✓ Trzeba rozwijać inne usługi poza publicznymi.	-
✓ Brak świadomości możliwości wśród użytkowników.	✓ Trzeba zwiększać liczbę i zakres e-usług oraz świadomość użytkowników (wśród jakiej grupy?).
✓ Rozwój usług online musi się wiązać z łatwością użytkowania.	-

Kierunek: Atrakcyjna oferta mieszkaniowa

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Zapobieganie agresywnemu zagarnianiu terenów przez firmy deweloperskie.	✓ Ścisła współpraca gmin we wspólnym planowaniu na terenie całego MOF. ✓ Ograniczenia w MPZP.
✓ Budownictwo musi korzystać z rozwiązań dopasowanych do warunków klimatycznych.	✓ Edukacja deweloperów/mieszkańców?
✓ Wymagania mieszkańców, np. odnośnie do terenów zieleni na osiedlach.	✓ Zapisy w MPZP.

Inne

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Ważna jest jakość i różnorodność usług.	✓ Poza szkolną/universytecką trzeba zadbać też o edukację kulturalną/środowiskową.
✓ Większość mieszkańców gmin ościennych inwestuje w Olsztyn i zostawia tam swoje dochody, bo jest tam dobrze rozwinięta sieć usług.	-

4. OBSZAR: INFRASTRUKTURA

Kierunek: Infrastruktura dla biznesu

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Rozbudowa infrastruktury.	✓ Uzbrojenie terenów pod inwestycje.
	✓ Stworzenie centrów logistycznych.

5. OBSZAR: EDUKACJA

Kierunek: Rozwój szkolnictwa wyższego i zawodowego

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Jest to domena Olsztyna – kwestia finansowania, potrzebne duże zasoby pieniężne.	-
✓ Brak dostępu do szkół dla wielu uczniów spoza Olsztyna.	✓ Stworzenie internatów dla uczniów spoza Olsztyna.
✓ Brak rozwiniętego systemu mieszkalnictwa dostosowanego do uczniów.	✓ Organizacja transportu publicznego dla dzieci dojeżdżających do szkoły do Olsztyna.
✓ Wykluczenie cyfrowe w dobie pandemii – dostęp do Internetu, brak światłowodu.	-
✓ Ograniczony dostęp do komputerów.	✓ Zakup nowego sprzętu? System stypendialny?
✓ Zanik potencjału ze względu na te problemy.	-
✓ Niska jakość edukacji w świadomości publiki vs potencjał (26. pozycja Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w rankingu uczelni akademickich 2020).	✓ Zmienić image/pijar uniwersytetu? ✓ Promocja uczelni na skalę kraju/Europy.
✓ Trzeba zatrzymać ludzi od uciekania na inne uczelnie do większych miast.	-
✓ Problem wykluczenia komunikacyjnego, zwłaszcza w przypadku zagranicznych wymian studenckich (trzeba dojeżdżać z większych miast).	✓ Problem do poruszenia podczas dyskusji obszaru „infrastruktura”.
✓ Ogromne zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników świeżo po szkole.	✓ Rozwój i promocja szkół zawodowych.
✓ Dla studentów ważna gwarancja pracy po skończeniu uczelni.	-

Kierunek: Współpraca na rzecz wysokich kwalifikacji

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
-----------------	----------------------

✓ Współpraca biznes/administracja/szkoły.

✓ Organizacja praktyk (przykładem branża metalowa i szkoły zawodowe w Olsztynie)

Inne (edukacja ogólnie)

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Wykluczenie cyfrowe w dobie pandemii – dostęp do Internetu, brak światłowodu.	-
✓ Ograniczony dostęp do komputerów.	✓ Zakup nowego sprzętu? System stypendialny?
✓ Zanik potencjału ze względu na te problemy.	-
✓ Brak dostępu do szkół niższego szczebla dla wielu uczniów spoza Olsztyna.	✓ Stworzenie internatów dla uczniów spoza Olsztyna. ✓ Organizacja transportu publicznego dla dzieci dojeżdżających do szkoły do Olsztyna.

6. OBSZAR: PRZESTRZEŃ

Kierunek: Kontrolowana suburbanizacja

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Jak kontrolować suburbanizację?	✓ Wspólne planowanie – unikanie chaosu planistycznego, tworzenie MPZP.
✓ Podobne zasady planistyczne w MOF ułatwiłyby gminom zarządzanie, a także byłyby korzystne dla mieszkańców.	✓ Modelowanie pożądanych zachowań inwestorów/deweloperów. ✓ Połączenia na najniższym poziomie są potrzebne i powinny być realizowane. ✓ Budowanie przestrzeni atrakcyjnej.
✓ W interesie deweloperów jest dążenie do maksymalizacji zysków. Tereny tuż za miastem są dla nich bardzo atrakcyjne.	✓ Wyprzedzać deweloperów w planowaniu przestrzeni.
✓ Złe dysponowanie pieniędzmi.	✓ Przeprowadzenie analiz przed podjęciem działań.
✓ Nieodpowiedzialne budownictwo.	✓ Układ komunikacyjny musi być planowany wraz z budową nie przed/po na „doczepkę”. ✓ Uporządkowanie terenów przestrzeni publicznych prawnie (Olsztyn uchwała MPZP, powstaje nowe SuiKZP). ✓ Potrzebne jest wspólne podejście i planowanie zintegrowane.
✓ W Olsztynie nie ma gdzie budować, brakuje terenów inwestycyjnych – miejsca pracy powstają poza miastem.	-

- ✓ Ok. 1000 osób rocznie przenosi się poza granice miasta. -

Kierunek: Przestrzenie zieleni

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Obecnie planowane są w granicach miasta Olsztyn tereny zielone o funkcji wypoczynkowo-turystycznej. 	-
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Retencja wód opadowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tereny zieleni jako rozwiązanie poprawiające chłonność gruntu i mikroklimat.

7. OBSZAR: PROMOCJA

Kierunek: Działania informacyjno-promocyjne

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działanie wewnątrz – ukazywanie atrakcyjności terenu osobom już na nim przebywającym, przede wszystkim młodym. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ważna jest pokazanie wysokiej jakości życia na terenie MOF. ✓ Stworzenie wspólnej mapy atrakcji MOF (Warmia a Mazury!) ✓ Wspólny kalendarz imprez kulturalnych/sportowych – może aplikacja? ✓ Standaryzacja przekazywanej informacji.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promocja terenów inwestycyjnych na terenie MOF. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stworzenie centrum informacji gospodarczej, gdzie promowane będą przedsiębiorstwa i gminy.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przygotowanie gmin na inwestycje przede wszystkim pod względem infrastruktury, ustandaryzowanie usług. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wspólny punkt informacyjny. ✓ Wspólna oferta inwestycyjna. ✓ Bazy inwestycyjne dla inwestorów – duża ilość informacji o tym „co i jak można sprzedać”. ✓ Integracja terenów, współpraca gospodarcza.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Czy MOF jest zbyt mały na współpracę z dużym inwestorem? 	-
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promocja gospodarcza – potrzebne bardziej efektywne działania. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promocja branży produkcji i technologii żywności („światowi eksporterzy”). ✓ Spotkania z dziennikarzami na skalę krajową.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przynoszą skutki w turystyce. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promocja na targach, akcje promocyjne typu „nocujesz zyskujesz”.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Promocja Olsztyna ✓ Słabość OPNT 	-

Kierunek: Promocja atrakcji MOF

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ „Niewiedza o wydarzeniach prowadzi do nudy.”	✓ Stworzenie kalendarza wydarzeń/aplikacji
✓ Pojedyncze miejscowości nie przyciągają turystów.	✓ Współpraca gmin – stworzenie sieci atrakcji. ✓ Podkreślać zdrowie, naturalność, przyrodę. ✓ Przykład Jakubowa – korzystać z rozwiązań, które wyróżniają tereny.
✓ Docelowo promocja ma być kierowana w stronę dwóch grup – ludzi młodych i inwestorów.	✓ Promocja lokalnych szkół zawodowych i uczelni wyższych. ✓ Polityka gminy Olsztyn zachęcająca do płacenia podatków w mieście.

Kierunek: Budowa marki MOF

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Czy warto tworzyć markę „sztucznego tworu” MOF?	✓ Może marka zbuduje się sama przy okazji – wspólne działania zintegrują teren.
✓ Teren ma bardzo duży potencjał. Trzeba korzystać z tego, co jest dostępne.	✓ Współpraca i wyciąganie najciekawszych aspektów każdej z gmin.
✓ Specyficzne walory: zdrowie, naturalność, lasy, jeziora	✓ Promocja musi być dopasowana do terenu.

8. OBSZAR: AKTYWIZACJA

Kierunek: Wsparcie grup zmarginalizowanych

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Trzeba zwrócić uwagę na wsparcie finansowe seniorów ze względu na COVID. Seniorzy są grupą zapomnianą. Nie mają dostępu do informacji/atrakcji, a normalnie jest to grupa aktywnie uczestnicząca w życiu obszaru.	✓ Wyposażenie obszaru w Internet/światłowód.
✓ Wsparcie finansowe.	

Kierunek: Zaangażowanie mieszkańców w proces planowania przestrzennego

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Kiedy angażować mieszkańców w procesy?	✓ Powinno się to robić na jak najwcześniejszym etapie.

Kierunek: Konkurencja i kooperacja wewnątrz MOF

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
-----------------	----------------------

✓ Obecna współpraca: • Dostawa wody i odbiór ścieków. • Edukacyjna. • Regionalne centrum bezpieczeństwa w Olsztynie. • Transport publiczny. ✓ Ważna jest współpraca samorządów. ✓ Powiat olsztyński jest słabym elementem pod względem zdolności podejmowania decyzji i realizacji projektów.	✓ Dyskusja na temat kierunków rozwoju i poparcie tych kierunków analizami. ✓ Polepszenie połączeń komunikacyjnych pomiędzy gminami i Olsztynem.

9. OBSZAR: BIZNES

Kierunek: Edukacja biznesu (nowy obszar)

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Przyciąganie turystów jest ważne, ale zależy nam przede wszystkim na mieszkańcach.	✓ Aktywna promocja wewnątrz MOF/Spójna promocja gospodarcza.
✓ Biznesy promują się w sposób wykluczający, np. poprzez strony internetowe w jednym języku.	
✓ Zaangażowanie biznesu w życie społeczne.	-

Kierunek: Przestrzeń dla biznesu

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
✓ Ustalenie zasad funkcjonowania biznesów w ramach MOF.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wyznaczenie biznesów, sektorów, inwestycji, które są niepożądane. ✓ Wspólna polityka w sprawie tych biznesów na terenie całego MOF.

Kierunek: Rozwój ekoturystyki MOF

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań

-
- ✓ Dostępny teren to szansa na inwestycję. Trzeba zadbać, żeby była na odpowiednim poziomie.
 - ✓ Brak przestrzeni dla kamperów.
 - ✓ Potrzebny jest produkt charakterystyczny dla obszaru – nie tylko jeden kemping, ale cała baza turystyczna zatrzymująca turystów na terenie.
 - ✓ Biznes powinien być przyjazny dla MOF czyli przede wszystkim mieszkańców.
 - ✓ Stworzenie sieci dobrze wyposażonych pól kempingowych (wzdłuż rzeki Łyny).
 - ✓ Rozwój kempingów we współpracy z lasami państwowymi (inwestycje, wsparcie finansowe).
 - ✓ Szansa na rozwój turystyki rowerowej, a także turystyki indywidualnej.
 - ✓ Skansen w Olsztynku (nie jest w MOF, ale projekty w ramach współpracy mogą być realizowane też poza nim).
 - ✓ Turystyka pielgrzymkowa – Gietrzwałd, Święta Lipka.
 - ✓ Wyznaczenie terenów pod dalsze inwestycje.
 - ✓ Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego.
-

Kierunek: Wsparcie przedsiębiorców

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zebranie środków finansowych w regionie. ✓ Kompetencje przemysłowe małych firm. ✓ Lidzbark Warmiński jako dobry przykład „przemysłu terenowego”. ✓ Zapewnianie start-upów, które mogłyby się wpisać w kompetencje przemysłowe Europy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wspieranie małych firm pracujących w formie poddostawców dla większych biznesów, np. części do maszyn ciężkich. Dzięki temu będą mniej narażone na nietypowe/nagłe sytuacje rynkowe. ✓ Uniezależnienie się od dostaw zewnętrznych. ✓ Ważna jest lokalna niezależność, ale nie może to prowadzić do „monokultury” firm krajowych i w konsekwencji oddzielania się od partnerów zagranicznych. ✓ Określenie rodzaju przedsiębiorczości wspieranej.

Inne: Biznes/Edukacja

Poruszane wątki	Propozycje rozwiązań
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jak zachęcać młodych inwestorów do zakładania firm w kraju/ pozostania obszarze MOF? 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Szkolenia dla uczniów szkół średnich z zakładania i prowadzenia firm (największym problemem są sprawy podatkowo-fiskalne). ✓ Biuro karier na uniwersytecie. ✓ Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości. ✓ Outsourcing. ✓ Akademia biznesu (pomoc w wejściu na rynek pracy, wiedza biznesowa poza programem studiów).
